

מפגש הצמרת בין ניכסון וההנהגה הסובייטית ומשמעותיותו

סא"ל חיים

כך — על-ידי צרפת וסין, חלו תמורות גם במערכת הבין-לאומית עצמה; תמורות אלה חייבו את וושינגטון ואת מוסקבה לגבש יחד תפיסה חדשה, או לפחות הבנה מוסמכת באשר לחשיבותה של היציבות האסטרטגית ביניהן. נזכיר בקצרה את התמורות העיקריות שהתחוללו:

- התגבשה ההכרה כי במלחמה גרעינית לא יהיו מנצח ומנוצח, אלא כליה לאנר-שות כולה. לכן התגבשה הבנה במחנות היריבים, השולטים בנשק הגרעיני, כי יש למנוע התלקחות מלחמה כוללת, ובכל מקרה — להימנע משימוש בנשק הגרעיני.
- עם זאת, המאבק האלים בין שתי מעצמות-העל — ובין המעצמות הגרעיניות האחרות — לא נפסק, אלא הועתק לזירות מוגבלות במערכת העולמית (תת-מערכות), כשהשתתפותן בו היא עקיפה או חד-צדדית.

- ככל שגברה עוצמתן הגרעינית של ברה"מ ושל ארה"ב נוצר מצב של נטרול-הדדי, המאפשר חופש פעולה לכוחות-ביניים ביורה העולמית. גם מסיבה זו החל תהליך של מעבר ממסגרת בין-מעצמתית דו-קוטבית למערכת רב-קוטבית.

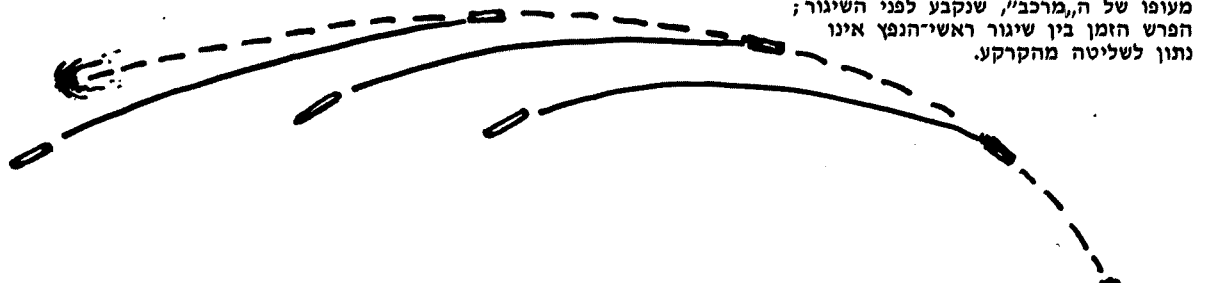
- עלייתן של מעצמות-ביניים באירופה ובאסיה המחישה את הסיכון שבהפצת הנשק הגרעיני מחד-גיסא, ואת החשיבות בהבטחת היציבות האסטרטגית העולמית, מאידך גיסא. בהיותן מופקדות על העוצמה הגרעינית המכרעת, מצאו עצמן ברה"מ

מ" ודעות לצורך לעשות כל מאמץ להסיר את איום המלחמה, ליצור תנאים נוחים להפגת המתחיות בעולם ולחזק את הביטחון העולמי ואת שיתוף הפעולה הבין-לאומי, הסכימו ברה"מ וארה"ב להתחייב בשנים-עשר עקרונות בסיסיים, שינחו את מערכת היחסים ביניהן. על המסמך חתמו בטכס ממלכתי במוסקבה שני ראשי מעצמות-העל — נשיא ארה"ב ריצ'רד ניקסון ומזכ"ל המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ברונייב — ב-29 במאי 1972.

ביסודו של מסמך מרכזי זה, המגדיר לראשונה בצורה מוסכמת ומוסמכת את כללי-המשחק הבין-מעצמתיים, מונחת הכרתם של שני המנהיגים במגבלות שחלות עליהם מעצם קיומו של מאזן-האימה הגרעיני. דרך ארוכה ורווית יסורים עברה על המערכת העולמית מאז ערכה ברה"מ את הפיצוץ הגרעיני הראשון שלה בספטמבר 1949 — ארבע שנים לאחר שהוטלו הפצצות האטומיות על הירושימה ועל נגאסאקי — ועד להתהוותה של הסכמה בין שתי מעצמות-העל; בהסכמה זו הובטח לראשונה בסיס של שוויון (Parity) ביחסי הכוחות הגרעיניים בין שתי המעצמות וננקטו צעדים ראשוניים להגבלתן של מירוץ החימוש האסטרטגי ביניהן. פרט למירוץ הכמותי והאיכותי בנשק גרעיני בין ברה"מ וארה"ב, ופיתוחו של נשק זה על-ידי בריטניה בתחילה ואחר-

"MRV" ברה"מ

"מרכב" ה-"MRV" של ברה"מ נושא עד 5 ראשי-הנפץ ללא מערכת הנחיה עצמאית: ראשי-הנפץ משוגרים בהתאם למסלול מעופו של ה"מרכב", שנקבע לפני השיגור; הפרש הזמן בין שיגור ראשי-הנפץ אינו נתון לשליטה מהקרקע.

שלבי השיגור של ראשי-הנפץ מה"מרכב" בהתאם לקביעה מראש (לפני שיגור הטיכים).

שלבי הניתוק של ה"מרכב" — הנושא 5-3 ראשי-נפץ-מהטיל.

שלבי הניתוק של הטיל מהמשגר.

טילים ביריבשתיים "MRV" מדגם "SS-9" (ואולי גם "SS-11").

טילים בעלי ראש נפץ אחד המשוגרים מצוללות.

כרה כי הגבלתן של מערכות טילים-נגד-טילים תשמש גורם עיקרי לבלמת מירוץ החימוש, ודווקא בנשק אסטרטגי התקפי; יצוין כי היא תיכנס לתוקף ממשי רק לאחר אשרורה על-ידי המוסדות המוסמ-

וארה"ב מחויבות לפעולה משותפת לצמ-צום הסיכונים לביטחון העולמי; וזאת בראש וראשונה בקידום ההבנה וההסכמה ביניהן בתחומים רגישים אלה.

כימ בשתי מעצמות-העל. על-פי האמנה שני הצדדים מתחייבים שלא לפרוס יותר מ-200 משגרים של טי-ליים-נגד-טילים — "ABM" — (נושאי 200 ראשי-נפץ בלבד) ו-26 מערכות מכ"מ ל-"ABM"; 100 טילים 6- מערכות ייפרסו ברדיוס של 150 ק"מ מהבירה; 100 טילים ועוד 20 מערכות מכ"מ ייפרסו ברדיוס של 150 ק"מ מאיזור בסיסי הטי-ליים הבין-יבשתיים. כן חל איסור לפתח מערכות חדשות של טילים-נגד-טילים באויר, ביבשה, בים או בחלל. שלא כבתחום ההגנתי, בסוגיית הנשק ההתקפי נחתם הסכם-ביניים בלבד; תוקף ההסכם 5 שנים, אלא-אם-כן יוחלף במועד מוקדם יותר בהסכם כולל יותר לצמצום מירוץ החימוש ההתקפי. לפי הסכם זה מתחייבים הצדדים להגביל את עצמם כדלקמן:

- א. כדי להבהיר את ההבדל בין משגר לטיל נתאר בקצרה את המרכיבים של מערכות טילים:
 - א. בסיסי שיגור (פירים, מגדלי שיגור, צוללות);
 - ב. משגרי טילים שמתרוממים עם הטיל בשלב הראשון של המעוף;
 - ג. טילים המגיעים למטרה או המתפצלים למספר ראשי-נפץ (טילים קטנים יותר) המגיעים למטרה.

ב עת ביקורו של ניכסון במוסקבה נחתמו בעת ובעונה אחת שני הסכמים בין ברה"מ לארה"ב (26 במאי 1972) בדבר הגבלת הנשק האסטרטגי: אמנה להגבלת מערכות טילים-נגד-טילים ("ABM") והסכם ביניים בדבר הגבלת מערכות של נשק אסטרטגי התקפי. ביסודם של שני הסכמים אלה מונחת גם ההכרה בקשר שבין נשק אסטרטגי הגנתי והתקפי. כצעד מעשי ראשון לצמצום מירוץ החימוש יקימו שני הצדדים ועדת-קבע מיעצת. להבטחת ביצוע חלקו של כל צד בהסכם ישתמש הצד שכנגד באמצעי-אימות טכניים, בדרך התואמת את הכללים המוכרים במשפט הבין-לאומי. קיימת אמנם זכות לפרישה חד-צדדית מההסכמים, אך חובה על הצד הפורש להודיע על כך שישה חודשים מראש, ולנמק את פרישתו. אמנם זכות הפרישה החד-צדדית מותרת רק אם היתה פגיעה חמורה באינטרסים העליונים של הצד הפורש.

האמנה להגבלת מערכות טילים-נגד-טילים איננה מוגבלת בזמן, אולם מדי חמש שנים — החל מכניסתה לתוקף — ייבחנו סעיפיה מחדש, בהתאם לשינויים הצפויים במישור מוגדר זה. אמנה זו נחתמה בה-

ברה"מ "MRV" צוללות נושאות טילים (כולם נושאי ראשי-נפץ אחד).

ארה"ב "MIRV"

"מרכב" ה-"MIRV" של ארה"ב נושא עד 10 ראשי-נפץ, שכל אחד מהם משוגר באופן עצמאי למטרה מוגדרת על-ידי מנגנון הנחיה אלקטרוני מתוחכם המצוי ב"מרכב".

לאחר שיגור ראשי-הנפץ האחרון חוזר ה"מרכב" לאטמוספירה ונשרף.

ארה"ב

- 1,054 משגרים עם טילים בין-יבשתיים, ללא הגבלה במספר ראשי-הנפץ שישאו, ועד 44 צוללות שנושאות 704 טילים, גם כאן ללא הגבלה במספר ראשי-הנפץ. יצוין כי ברשותה של ארה"ב עתה 1,054 משגרים עם טילים (1,000 "מינוטמן" ו-54 "טיטאן") ו-41 צוללות. עם זאת, רק 150 מהמשגרים הבין-יבשתיים ("ICBM") הם מסוג "מינוטמן 3" הנושא אשכול ראשי-נפץ עצמאיים ("MIRV"); בכוננתה להחליף את מרבית הטילים האחרים, "מינוטמן 1" ו-"2" במערכות "MIRV". ארה"ב עומדת גם להחליף את טילי ה"פולריס" המשוגרים מהצוללות, בטילי "פוסידון" בעלי אשכולות ראשי-נפץ ("MIRV") ואף להכניס לשירות צוללות גרעיניות חדישות ("ULMS") הנושאות משגרים רבים יותר; משיופעלו הצוללות החדישות היא מתחייבת להשמיד את 54 משגרי ה"טיטאן" המיושנים. כך (לקראת 1980) יהיו בידי ארה"ב 1,000 משגרים "ICBM" (מהיבשה) ועוד 710 משגרים "SLBM" (מצוללות).

ברה"מ

- 1,618 משגרים עם טילים בין יבשתיים ("ICBM"), ללא הגבלה במספר

ראשי-הנפץ, ועוד 62 צוללות, גם כאן ללא הגבלה במספר ראשי-הנפץ. יצוין, כי בניגוד ל-"MIRV" האמריקניים, מערכות ה-"MIRV" של ברה"מ נושאות ראשי-נפץ מונחים מראש — היינו שאינם ניתנים לשליטה עצמית לאחר הפיזור. לכן היתרון המספרי של הסובייטים במשגרים מתקוזז על-ידי יתרון אמריקני בולט במספר ראשי-הנפץ (כ-7,500 ראשי-נפץ לארה"ב כיום, לעומת 5,600 — לסובייטים). לברה"מ יש כיום 1,510 משגרי "ICBM", מתוך 1,618 שמוותרים לה על-פי ההסכם, ו-61 צוללות — מתוך 62 צוללות המותרות על-פי ההסכם. יותר ממחצית הצוללות הסובייטיות אינן גרעיניות, אלא מונעות בדיזל ונושאות מספר קטן של משגרים (על-פירוב 3 משגריים, לעומת 16 בצוללות האמריקניות). עם זאת, הואיל וניתנה לברה"מ אפשרות לפתח צוללות חדישות במקום המיושנות, היא הגבלה במספר הכולל של משגרים: 2,359 משגרים (לעומת 1,710 לארה"ב), מתוכם 950 "SLBM" (לעומת 710 לארה"ב) ועוד 1,409 "ICBM" (לעומת 1,000 לארה"ב).

יודגש כי זהו הסכם חלקי בלבד, שדן אך ורק בטילים בין-יבשתיים ("ICBM") ובטילים ארוכי-טווח מצוללות ("SLBM"). ההסכם אינו דן בטילים לטווח-ביניים ("IRBM") או לטווחים בינוניים ("MRBM"), מהם יש לברה"מ 700 ול-ארה"ב — מאומה; ההסכם אינו דן במפ-

צוללות (חלקן נושאות טילים בעלי אשכולות ראשי-נפץ "MIRV" — מסוג "פוסידון").

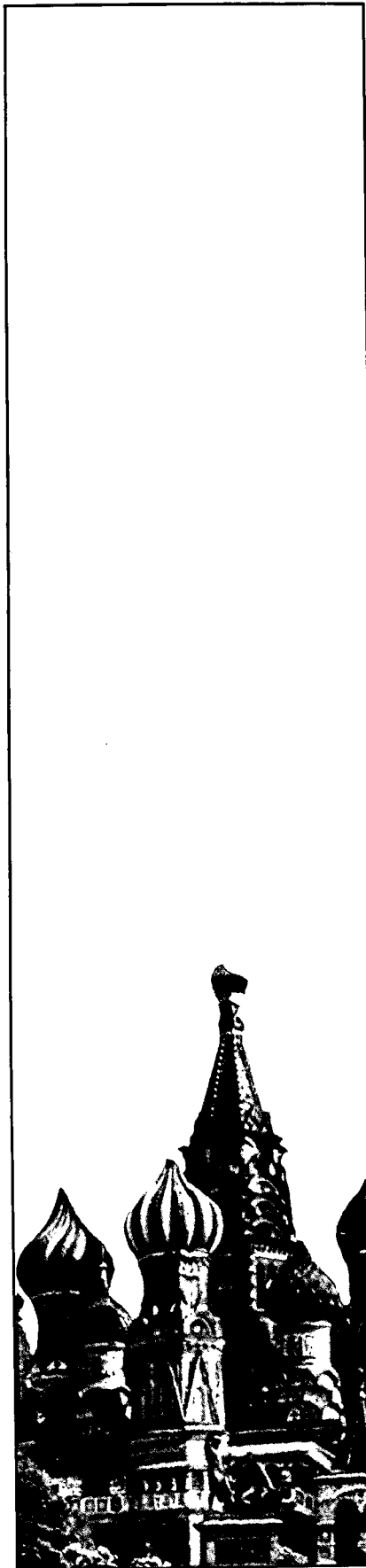
טילים בין-יבשתיים — חלחם "MIRV" מדגם "מנוטמן-3".

מערכה (ברית ורשה, ונאט"ו). ויתור טובי ייטי זה בא כדי לקדם את ההידברות בין מזרח ומערב באירופה, וכדי להיענות, במידה מסוימת, לדרישתה של ארה"ב, שלא ויתרה על שיתופן של בעלות-בריתה באירופה בשיחות אלה. לבסוף יצוין גם כי עובדת שליטתן של בריטניה ושל צרפת על נשק גרעיני עצמאי מחייבת, כשלעצמה, את שיתופן בשיחות, ובהקשר זה יובן גם המכשול הגדול שמציבה צרפת בהתנגדה לשיחות אלה.

קיים, איפוא, קשר בין ההגנה האסטרטגית להידברות בשאלות אירופיות: בעוד שהתמורות שהתחוללו במערכת העולמית — ובכלל זה מירוץ החימוש הגרעיני, הכמותי והאיכותי — הניעו את שתי מעצמותיה על להגיע להסכמים ראשוניים בדבר שוויון אסטרטגי וצמצום המירוץ בין ניהן, הסכמה אסטרטגית זו חייבה אותן לצעוד צעד חשוב נוסף לקידום ההידברות בין מזרח למערב על עתידה של אירופה; וסוגיה אחרונה זו היתה החזית העיקרית בין שני המחנות מתום מלחמת העולם השנייה. קשר זה בין שני התחומים אושר סופית בהסכמים בין הנשיא ניקסון לבין הצמרת הסובייטית, בעת ביקורו במוסקבה במאי 1972.

יש, על-כן, לבחון את תוצאותיה של הפסגה במוסקבה על יסוד הנחות אלה, הי מגדירות את ההידברות בין מזרח למערב כאינטרס אסטרטגי-לאומי, חיוני לשתי מעצמותיה על. אין פירוש הדבר כי הפסגה באירופה וההסכמה בנושאים אסטרטגיים מחייבות מיד הידברות בין שתי המעצמות גם בסוגיות בין-לאומיות אחרות; במיוחד אין מסקנה זו מתבקשת לגבי שני מוקדי-המתחות העולמיים: ויאטנאם והמזרח-התיכון. כל שמתחייב מפסגת מוסקבה הם אותם שנים-עשר עקרונות בסיסיים, שעליהם הסכימו ברה"מ וארה"ב, ושמשמעותם הברורה היא התחייבות הדדית למנוע עימות ישיר ביניהן.

וזכר גם כי בעת שהסובייטים חתמו על שנים-עשר העקרונות הפעילו האמריקנים הסגר ימי על צפון ויאטנאם וערכו הפצצות אסטרטגיות בעמקה. הי סובייטים לא ראו בכך חריגה מכללי-המשחק של מניעת מלחמה, והאמריקנים הניחו כך מראש, בנקטם צעדים אלה ימים מספר לפני ביקורו של ניקסון במוסקבה.

ציצים כבדים לטוח ארוך, מהם יש ל- ארה"ב 445 ("B-52") לעומת 140 מפציצי צים סובייטיים מסוגים נחותים יותר; ההסכם גם אינו חל על מפציצים כבדים לטוחים בינוניים, כגון ה-"FB-111" האמריקני או ה-"Tu-16" וה-"Tu22" הסובייטיים.

בדיון בסוגים אלה של נשק התעוררו בעיות רבות של חישוב; בין היתר משום שטילי ה-"IRBM" וכן ה-"MRBM" של ברה"מ מאיימים על בטחונה של אירופה (ולא של ארה"ב ישירות); הגבלת עוצמתם מחייבת, לפי דרישה סובייטית צודקת, הגבלה מקבילה של נשק גרעיני אירופי (בריטי וצרפתי) ושל נשק אמריקני (אסטרטגי) המוצב באירופה (מפציצים וטיילים). משום כך, יש קשר ישיר בין שיחות "SALT" — השיחות לצמצום החימוש הגרעיני — לבין שיחות "MBFR" — השיחות לקיצוץ הדדי ומאוזן בכוחות (באירופה). לא ייפלא, איפוא, כי בפסגה במוסקבה חייבה ההסכמה מצד ברה"מ וארה"ב את הברית בנושאי שיחות "SALT" גם הסכמה עקרונית מצדן לקיים בהקדם את שיחות "MBFR". בשיחות אלה יידונו, נוסף לעוצמה האסטרטגית הגרעינית, גם יחסים-כוחות מקובלים; ובכלל זה שאלת פינויים של 300,000 החיילים האמריקנים המוצבים באירופה, או חלקם, והוצאת דיכויים יבשתיות סובייטיות מאיגודי-הכוחות במדינות מזרח-אירופה (בעיקר גרמניה המזרחית, צ'כוסלובקיה והונגריה).

ההסכמה העקרונית בין ברה"מ וארה"ב על יסוד הנחות אלה, הקדים שיחות לקיצוץ הכוחות באירופה נתאפשרה לאחר אשרור החוזים הסובייטי-גרמני, והפולני-גרמני, לאחר אישור חוזה ברלין — המגידיר את מעמדה של העיר — שנתאפשר לאחר ההסכמים הנוהליים בין שתי הגרמניות, וכמובן לאחר ההסכמה של ארה"ב לכינוסה (ב-1973) של ועידה לביטחון ולשיתוף-פעולה באירופה על בסיס רב-לאומי, כדרישת ברה"מ, אשר לשיחות לקיצוץ הכוחות באירופה ("MBFR"), לשתי מעצמותיה על היה עניין בהפרדתן מהוועידה לביטחון ולשיתוף-פעולה באירופה, בניגוד לעמדתן של מספר מדינות מערב-אירופיות (צרפת מתנגדת בכלל ל-"MBFR"). אך ברה"מ הסכימה לשיחות אלה יתנהלן בפורום מיוחד, שיכלול, נוסף לשתי מעצמותיה על, גם נציגות ממזרח אירופה ומ-

של הד"ר גונאר יארינג, הנובעת מהחלטת מועצת-הבטחון 242, שזכתה בתמיכת שתיהן.

לסיכום, יודגש כי קשה לקבל את הדעה שמושמעת בפי מספר עיתר-נאים בכירים, לפיה תפעלנה שתי מעצ-מות-העל בהתאם ל"רוח הפסגה במוס-קבה". בפסגה במוסקבה נשבו מספר "רוחות":

- "רוח" ההסכמה בשאלות אסטרטגיות;
- "רוח" ההבנה וההפשרה בסוגיות אירופיות;
- "רוח" ההתמודדות בנושא ויאט-נאם;
- "רוח" הניגודים/מאבק בענייני המזרח-התיכון.

עם זאת, ניתן להסיק מתוצאות מפגש הצמרת בין ניכסון למנהיגים הסובייטים, כי קיימת נכונות ממשית לצקת יסודות איתנים יותר למסגרת הדו-קיום בשלום, ולצעוד צעד חשוב נוסף למילוייה של מסגרת זו בתוכן של שיתוף-פעולה בתחור-מים טכנו-כלכליים ומדעיים; נכונות כזו לא יכולה להגיב פירות, אלא-אם-כן היא מלווה במחווות ו, בהתנהגות טובה" דווקא במוקדי-מתיחות עולמיים; כזו, למשל, תהא מחוה רוסית בשאלת ויאט-נאם ערב הבחירות לנשיאות בארה"ב. אין פיי-רושו של דבר כי ברית המועצות צרי-כה לסגת מעמדותיה; המדובר בהתנה-גות שתאפשר ליריב מעט רוחה ברגעים גורליים. אם אמנם תנהג מוסקבה כך, לא מן הנמנע שארה"ב תידרש למחווה מצדה בזירות אחרות, ברגעים גורליים לסובייטים — למשל, במזרח-התיכון.

הרחוק. לגבי הסובייטים מהוה המזרח-התיכון את אגפה הדרומי של נאט"ו ומ-צויים בו גם מקורות האנרגיה החיוניים ביותר למערב-אירופה כיום, ובעשור ה-קרום — גם לארה"ב (נפט!). זאת ועוד: המזרח-התיכון משמש מבחינה גיאוגרפית בסיס חשוב לנוכחות הצבאית, המדינית והכלכלית של המערב במזרח-הרחוק מזה, וביבשת אפריקה מזה. שנית, ההתמודדות העיקרית במזרח-התיכון מתקיימת עתה דווקא בין ברה"מ לארה"ב, כשליתר ה-מעצמות השפעה שולית בלבד; ומבין הסכסוכים והניגודים בין הכוחות המקו-מיים, לסכסוך הישראלי-ערבי ולתוצאותיו יש משקל מרכזי ומכריע על מאזן יחסי-הכוחות הכוללים בין מזרח ומערב בזירה זו. שלישית, בניגוד לזירה האסיאתית, שם בעלות-בריתה וידידותיה של ברה"מ הן המדינות החזקות בסכסוכים המקומיים (צפון ויאט-נאם, צפון-קוריאה, הודו), ב-מזרח-התיכון המדינות החזקות והיציבות יותר, הן דווקא ידידותיה ובעלות-בריתה של ארה"ב. במיוחד אמור הדבר לגבי ישראל לעומת מצרים וסוריה.

בתנאים אלה אין לברה"מ אפשרות לתמוך בפעולה צבאית מצרית, כפי שעשתה זאת בפרשות צפון קוריאה, צפון ויאט-נאם והודו כי פעולה כזו תביא לא רק לתבוסה מצרית אלא גם תסכן באורח חמור את עצם הנוכחות הסובייטית בזירה. יתרה מזו, אין לברה"מ יכולת לנהל מבצעים צבאיים ישירים נגד ישראל, כסיוע למצ-רים, בדומה לסיוע שמגישה ארה"ב לדרום ויאט-נאם, וזאת משני טעמים: היא נמ-צאת בנחיתות במאזן הצבאי הכולל (מול ישראל והמערב); הזירה הוגדרה על-ידי הנשיא ניכסון כאינטרס לאומי של ארה"ב (בדו"ח לאומה מפברואר 1972). בתנאים אלה יש לשתי מעצמות-העל עניין להמשיך במאבק ביניהן במזרח-התיכון אך יש להן גם אינטרס חיוני ל-הבטיח כי לא תחול באיזור זה הידרדרות צבאית, שתעמיד את שתיהן בפני אתגרים חמורים ובלתי-רצויים. זו הסיבה העיקרית לכך שבניגוד לעמדה המנוגדת בסוגיית ויאט-נאם — שהובעה בהודעה המשותפת בתום הפסגה — מצאו שתי המעצמות ל-נחוץ להדגיש את הצורך בקידום פעילות מדינית במזרח-התיכון; אך בהעדר הס-כמה ביניהן לגבי אופיים של ההסדרים בין ישראל לערב ולדרכי השגתם, העדיפו מנהיגי ארה"ב וברה"מ לתמוך בשליחותו

המסקנה המתבקשת היא, שלגבי הזירה האסיאתית מודעות שתי מעצמות-העל ל-"נזילות" המצב — לשינויים ולתמורות המתחוללים בהיערכות הכוחות, ולמאבק המעצמות לנוכח עלייתה של סין (ובמידה מסוימת גם יפן), כגורם מעצמתי בזירה. בזירה שהכוחות הפועלים בה עדיין אינם קבועים ויציבים נודעת חשיבות רבה ליח-סי הכוחות הצבאיים; כללי ההתמודדות בין המעצמות בזירה כזו כוללים את "משחקי" הכוחות הצבאיים ואת הפעלתם, בעקיפין או במישרין. לארה"ב יש עדיפות צבאית בולטת על ברה"מ באסיה; לכן היא יכולה להרשות לעצמה להפעיל לח-צים צבאיים ישירים, כדי להכתוב הסדרים מדיניים הנראים לה, כלי להסתכן בעימות ישיר עם כוחותיהן של ברה"מ או של סין. התוצאה היא שבפסגת מוסקבה יכו-לות שתי מעצמות-העל לנהוג בצורה פרגמטית — להגיע להסכמה אסטרטגית ולהפשרה בסוגיות אירופיות, ובו בזמן להציג עמדות מנוגדות לחלוטין בסוגיות אחרות, כגון ויאט-נאם והמזרח-התיכון, תוך נכונות להמשיך במאבק ביניהן עד לאותו קו, שממנו ואילך מתעוררת במ-לוא חריפותה סכנת עימות-ישיר ביניהן (Brinkmanship) עד סף המלחמה.

אם בזירות היס-התיכון, המזרח-התיכון ומזרח לסואץ יש לארה"ב עדיפות בר-לסת במאזן הצבאי הכולל. אם נביא בחש-בון את עוצמתן של בעלות-בריתה ושל ידידותיה, כולל ישראל, יוצא כי לא זו בלבד שלארה"ב יש כושר להרתיע את הסובייטים ואת בעלי-בריתם, אלא יש לה גם יכולת הכרעה בכל קרב שאינו גרעיני. גם לגבי זירת המזרח-התיכון מודעים ה-סובייטים והאמריקנים ל-"נזילות" המצב, לשינויים ולתמורות שיכולים להתחולל עדיין באופי הכוחות המרכיבים את הזירה ובעוצמתם ובוודאי בנטייתם הבין-לאומית. לכן שואפות עדיין שתי המעצמות להפיק רווחים נוספים ממצב זה, לצבור נכסים, ולצמצם במקביל את הישגי היריב. מכאן שיש לברה"מ ולארה"ב עניין להמשיך לראות בזירת המזרח-התיכון זירת מאבק ומבחן ביניהן.

אולם מספר גורמי-יסוד מבדילים באופן מהותי את בעיית המזרח-התיכון מבעיית ויאט-נאם: ראשית, המזרח-התיכון סמוך לגבולותיה של ברה"מ ומהוה איזור קשר חיוני בין מרכיבי המפותחים לבין המזרח-